

TASPINAR

nb

AFYON
HALKEVİ DERGİSİ

SAYI: 138 - 139.

TEMMUZ — AĞUSTOS 1946.

İÇİNDEKİLER:

30 Ağustos	M. Türkkan
Havacıya Türkü	A. K. Tecer
Kocatepe Türküsü	M. Türkkan.
İnsan Orman Münasebetleri	Dr. K. Savaş
Ben Bileli	H. Atalay
Bayramlık	O. T. Pamirli
Mazi	H. Aksoy
Taşpınardan Damlalar	E. Âli Bakı
Kars'tan Taşpınar'a	O. Etemoğlu
Yemen Türküsü	M. Görktan
Gazilerden Röportajlar	A.S Nalbantoğlu
Dehşeti'den Parçalar	E. Âli Bakı
Âşık Yahya'dan Parçalar	Ha-Nur
Yahya Çelebi'den Parçalar	S. Gönçer
Yahya Paşa (Değerli bir Valimiz)	E. Â Bakı
Şehir Notları	

TAŞPINAR

Afyon Halkevi Dergisi

Afyon ve Çevresinden Yankılar Belirtmeğe Çalışır.

SAYI: 138-139.

Temmuz-Ağustos 1946.

30 AĞUSTOS

Mahir Tükkü

YÜKSEK ve yalçın dağlar, uzaktan bakınca daha heybetli ve muhteşem görünür; 26 ve 30 Ağustos'lar bugün her günden daha ziyade büyük ve haşmetli bir dağ silsilesi gibi önümüzde duruyor. 24 yıllık bir maziye hatırlayanlar bugünleri yaratan zaferin eşsizliğini bir daha anlıyacaklardır.

30 Ağustos bir çökmenin ve bir dirilmenin adıdır; İmparatorluğun çöken saltanatı yerine millî egemenliğin parlak güneşi bugün doğdu. Birinci cihan savaşı gibi büyük bir badireden yaralı çıkan Türk arslanının ölümünü bekleyenler onun anavatan kıyılarından taşan gür sesini bugün işittiler. Onu bitkin ve bitap sananlar zorlu pençesinin darbesini bugün yediler. Ona dokunmağa cesaret edenler, onun nasıl şahlandığını, nasıl kükrediğini bugün gördüler. Kocatepe muhakkak ki yirminci asırda tekrarlanan bir ergenekondur. Onun arkasında büyüyen mukaddes Türk'ünün bir azim ve iman seli gibi nasıl kabarıp coştüğünü bütün dünya görmüştür. Kocatepe ve Dumlupınar Cumhuriyet tarihinin hayatı boyunca sıralanan zaferler serisinin ilk tılıslı anahtarıdır. Lozan'ın, şapkanın, yeni harflerin, bayındırlığın ve Hattay'ın zaferine bu anahtarın açtığı kapıdan girdik.

30 Ağustos bu milletin neler yaptığını gösterdiği gibi neler yapacağını da gösteren bir zaferdir. Bu millet gücünü kanından, ününü tarihten aldıkça daha çok 30 Ağustos'lar yaratacaktır.

HAVACIYA TURKU

İşte sana mavi, geniş bir alan,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!
Sen de bulut gibi gökte yuvalan,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

İşte motor, işte yağ, işte benzin,
Bir de çatal yürek ister, o sensin.
Kartal değil, sana kahraman densin,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Sen göğe çık, gökte ne varsa iner,
Yağmur yere düşer, şimşekler siner,
Çık, daha çık, rüzgâr yukarda diner,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Yıldızlara, aya, güneşe yakın,
Uç, ülküne doğru sürsün bu akın
Kalkın havacılar, uçaklar kalkın,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Bir gün baş ucunda döner alevler,
Gökte birbiriyle kocuşur devler,
O zaman görülür büyük ödevler,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Senin şafak, senin fecir, senin tan,
Senin boydan boya gökteki vatan,
Seninle yükselir toprakta yatan,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Selâm yükseklerden tarladakine,
Selâm şardakine, yayladakine,
Selâmla bir daha, selâmlâ gine,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Senin için çarpar gönüllerimiz,
Seni ayıramaz bizden duman, sis,
Göklerimiz ı ışık, kalbimiz telsiz,
Haydi yeğit, haydi artık havalan!

Ahmet Kutsi TECER

KOCATEPE TURKUSU

Afyon'un dikbaşına konmuş ezelden ulu taş

Nice Arslan inine hüryata olmuştur bu yamaç

Bu yamaçlar kayalaşmış yüce tarih sesidir;

Bu yamaçlar Türkün âfakı saran öfkesidir.

Kahramanlık tâ ezelden, bize gök buyruğudur.

Bu yamaçlar zulme kalkmış katı Türk yumruğudur.

Vatanın uğruna düşmanla savaştık burada,

Kemalizmin inanile atalaştık burada.

Akdeniz ufkunu verdi hedef ancak (Atatürk)

Savaş aşkile köpürmüş sele döndü yine Türk.

Vatanın kıp kıp kızıl olmuştur yanarken her yanı,

Onun üstünde plân kurdu (Lozan Kahramanı)!

Ey zaferler anıdı, ey ulu dağlar yarışı!

Ey büyük milletimin kükreyerek haykırışı:

Ey kudurmuş nice salgınlara dehşet salıcı,

Ey dumandan kına girmiş yüce Tanrı kılıcı!

Egemenlik ebedidir diye kazandık bu yere,

Senin üstünden atıldık o küheylan zafere.

Bu zaferler biza ait ne bir ilkdir, ne de son,

Kaç asır sonra yarattık koca bir (Ergenekon)

Bu zaferler sıra dağlar gibi kat kat gidecek,

Nice yıllar şanını hep koca tarih yedecek

Nice yıllar duracaksın şaha kalkmış yağız at!

Nice yıllar olacaksın bize milli Arafat

M. Türkkân

Yurtta Ağaç sevgisinin
artması yolunda :

İnsan-Orman Münasebetleri

Dr. Kemal SAVAŞ

III— Kollektif Faydalarile Orman-İnsan Münasebetleri.

Orman yalnız ham madde kaynağı değildir. Onun kollektif faydaları itibarile insanla olan münasebeti daha mühimdir. Ve ormancılık ilminin son ve mütekâmil safhasının en muğlâk olayını temsil eder.

Orman bulunduğu yerde ve sahip tanımadan hiç kimsenin yasak edemeyeceği nimetlerini bütün çevresine vermesi dolayısıyla aynı zamanda bir milli varlıktır. Tabiat âfetlerini önlemesi ve iklim faktörlerini tadil etmesile bulunduğu muhitteki kara parçasına var oluşile yaptığı hizmet tarif edilemeyecek kadar büyük ve şumullüdür. Bu sebeple de yeni zamanda orman-insan münasebeti daha çok taraflı olmuştur.

Bugünün insanı için orman ne ziynet ve süs ifade eden bir güzellik senbolü, ne ham madde kaynağı, ne de tabiat âfatlerini önleyen iklim faktörlerini tadil eden bir varlıktır. O esas ve doğru ifadesile insan topluluğuna bu üç vazifeyi birden yapan ve bu maksadı temin içinde bilgili ve şuurlu müdahaleyi icabettiren bir organik varlıklar toplamıdır.

Bugün için bir milli varlık, millî iktisadın en mühim kolu olarak bildiğimiz orman vaktiyle (geri meEleketlerde halâ) bitmek tükenmek bilmiyen bir tabiat hediyesi telâkki edilirdi. Orman tamamen yok olduğu zamandır ki onun hakiki değeri takdir edilmiştir. Ormanın içerisinde bulunan halkın onu insafsızca tahrip etmesi bu ağaç topluluğunu yetiştirmekte hiç emek sarfetmemiş olmasından ileri gelir. Bir köylünün eliyle diktiği ve emeğiyle yetiştirdiği bir ağaca dokunulsa buna kat'iyen müsaama edemez. Birbirlerine garaz bağlayan köylülerin bahçelerindeki kavak yeya meyva ağaçlarını keserek sahibinden intikam almağa yeltelenleri emekle yetiştirilen ağaca ne kadar çok değer verildiğini gösterir halbuki aynı adamda Allahın ormanı bitmez telâkkisi mevcuttur. Fakat orman biter bilhassa yurdumuz ikliminde umulan zamandan daha çabuk ve bir daha geri gelmemek üzere gayip olur. Fakat bu ansızın olmadığından halk tarafından bitmediği kanaati hasıl olmaktadır. Vaktiyle orman ortasında olan köylerimizin bugün orman hududundan 80 km. uzaklıkta oluşunu yurdumuzun çok yerlerinde görebiliriz.

İnsanla orman arasındaki münasebetin eski ve hudutsuz oluşunun bir sebebidir odun ham maddesinin olduğu gibi ve küçük mikyasta şekil ve biçim değiştirerek çeşitli ihtiyaçlara cevap verecek evsaf taşımasından ileri gelir. Fakat bugünün tekniğinde ağacın az veya çok bünyesi tadil edilerek kullanıldığı yerler ve ondan istihsal edilen maddeler o kadar çokturki bir memleketin kendi ihtiyaçlarını kendi ormanlarından devamlı olarak kapatabilmesi için umum sahasının %33 kadar kısmının ormanlık olmasını şart kılar. Bu nisbet çok az devletlerde vardır. Biz de ise ormanlık saha nisbeti yuvarlak olarak ancak %10 dur. Yapılan çeşitli müdahaleler neticesidir ki umum dünya üzerindeki orman tutarı geçmiş devirlerdeki mevcudiyetinin ancak küçük bir cüz'ü olarak kalmıştır. Buna karşılık nüfus ise yüzlerce def'a çoğalmıştır. Nedretin değer fazlalığı temin eden iktisat kayidesi belki hiç orman olmıyan yerler için söylenebilir. Ormanlık yerlerde ise onun muhafazası bir çok memleketlerde halâ kanunî yasaklarla temin edilmektedir. Fakat ileri milletlerin ruhuna sinmiş olan ağaç ve orman sevgisi bu kanunî yasakların tatbikini ya kolaylaştırmış veya ona hiç de lüzum göstermemiştir. Öyle ki: bazı memleketlerin aydın sayılan insanları arasında bile Allahın ormanını yakmak bir suç telâkki edilmemesine mukabil diğer bir çok memleketlerde kesilen tek bir ağaç için faili insan öldürmüş bir cani gibi adaletin pençesine teslim eden halk kitlesine rastlanır. İyiye ve ileriye doğru giden memleket halkının ruhunda her maddenin lâıyk olduğu değerın taktir edilmesi önemli bir olaydır. Yalnız telâkkilerle mücadele her medenî insan için bir memleket ödevidir.

Refael'in bir tablosunu veya Mikelanj'in bir heykelini dinî akideler tesiriyle paralamak ne kadar manasız bir tassubsa bir orman varlığına yapılan her nev'i muzır müdahale de o memleket halkının çokluk kısmını hatta hepsine şamil olarak işlenmiş bir suç telâkki edilmelidir. Bir memlekette bu şuurlu orman sevgisinin bütün halk arasında yerleşmesi o memleket ormanlarının bizzat halk tarafından muhafaza edilmesini mümkün kılar. Bu sevgi doğuncaya kâdarsa zecri ve cebri tedbirlere ihtiyaç vardır. Orman gibi milyonlarca hektar arazi üzerine dağılmış ve içerisinde milyonlarca insan barındıran bir varlığın muhafazasının yalnız kanunî tedbirlerle kabil olmadığını itiraf etmek lâımdır. Bu itibarla umum yurt topraklarına nazaran çok az saha kaphıyan ve kalitesi fenalaşmış olan mevcut ormanlarımızın muhafazası ve ormansız mıntakalarda insan emeğiyle yatıştırılacak ağaç topluluğu ile kurulacak olan güzel ve yeşil Türkiye hakiki manâda ancak bu memleket halkının çokluk kısmının duyaçağı şuurlu ağaç ve orman sevgisiyle mümkün olacaktır. (Bitti)

BEN BİLELİ

BAYRAMLIK

Ben bileli, ben bileli
Gönül kuşu yâre yâre.
Gelin görün, aşk yolunda
Ayrılmışım pâre pâre.

Türküler isterim
Fındığa dair,
Yeşile, denize
Gönül uzatmalı.

Bende kanat aramayın;
Dart elinden yoluk yoluk.
Düşer gönül çiçekleri
Yâr öyledi soluk soluk.

Bir bayram düşünüyorum
"Aksu,, ağzında,
Nefesi tükenmiş sarhoşlarla.

HASAN bilir âşıkların
Bağrıları yanık yanık.
İstemezler dünya malı
Gönülleri kanık kanık.

Doru kısırakla
Caddeyi ikiye bölen delikanlı,
Halâ ezberimde yaşamaktasın!

Akşamların yorgun bulduğu şehir
Adın yeşil, kendin yeşil
Aziz günlerin yılda bir midir?
Bayramlık şehir..

Hasan ATALAY

Osman T. PAMİRLİ

İnkilize'den:

M A Z İ

Hüseyin AKSOY

Unutulmuş hatıralarıyla, çocukluk rüyalarının ışığıyla, mazi, mesut mazi, oh; ne kadar güzel görünüyor!

Taze ve hakikî renkleriyle o mukaddes sevgiler; senelerce sonra tekrar edilmeyecek o parlak ve saf hayaller, işte, işte oradalar!

Mazinin alaca karanlığında, kalbimizin asla unutmayacağı, güzellik ve şekilleri halâ duruyor! Onlar için hayatın güneşi batsa bile..

Şimdi hali ihtimam dolu hayatım, belki, istikbali kederli olabilir; fakat benim için parlak hatıralarıyla halâ, mesut mazi vardır.

HAKİKATİN GÖLGESİNDE...

Edip Âli Baki

Hayal yastığına baş koyanlar, çok vakit umutsuzluk rüyasının baskısı altında uyanırlar.

Talih, başıboş latlar gibi, şahlanıp yol alınca, kimseler ona gem vuramaz!

Gelip geçtiği sanılan Altındeğerinde: önce cânan, sonra can; Dün: önce can, sonra cânan; Bugün: önce can, sonra yine can!

Zekâ ile şansın birleşmesinden mutlaka BAŞARI adlı bir eser doğar.

Nankör: hafıza yokluğuna ve kalb bozukluğuna tutulmuş bir hasta adam!

Leylâ ile Mecnuu filmini seyrederden: Leylâ sahnenin değil; çölün kızı olduğu vakit güzel ve sevimli!

Bugünün bencileri, eski Yunan efsanesi için de yaşarlardı; eu süslü ma'bedi Menfeat ilâhesi için yaparlar ve en değerli şeylerini de ona kurban verirlerdi!

Tarih dağının şahikasına yükselenlerinin bir kısmı, usanarak tekrar eteklerine inmeğe heveslenir.

Sahiplerinin bütün dikkat ve gayretlerine rağmen, iki şey gizlenemez: Hırsızlık ve İffetsizlik!

KARS'TAN TAŞPINAR'A:

Orhan ETEMOĞLU

YURT hizmetlerinin kudsiyetine ve bunların tatbik mahallerinin -coğrafi bakımdan- mutlak muayyen bir sahaya inhisar etmeyeceği kanaat ve imanı ile memleketimizin göz bebeği olan Kars'a geldim.

Siyasî icaplar sebebiyle günün hadiseleri arasında ön plânı işgal eden bu vatan parçamızı ruh itibarile kısmen dahi olsa hemşerilerime tanıtmak ve aynı zamanda bu toprak üzerinde her Türk'ün aynı şekilde duyduğu millî hislerimizi ifade etmenin benim içinde bir vazife olduğuna inandığım için bu yazıyı yazdım.

Kars öyle bir ülke ki, Türklüğün senbolleşen timsali olarak dimdik duran Kal'esi; sakrayarak akan Çay'ı ve bütün bunların üstünde halis Türk kanını taşımanın verdiği gurur ile herkese itimat telkin eden insanlarla iftihar edilecek bir yer..

Şehir muntazam bina ve caddelerile bilhassa nazarı dikkati çeken modern bir İl merkezi.

Halkı; âdetleri, an'aneleri, görenekleri, içtimai hayattaki hareket realiyetlerinin tezahürleri itibarile özbeöz Türk!

Yabancı bir vatandaş bu ülkeye ayak bastığı anda Türklüğün ta içinde olduğunu onun âdet, an'ane ve tarihî ile yuğrulmuş bir havayı teneffüs ettiğini en içten gelen duygularla hissederek iftihar eder.

Kars'ta karşılaştığımız topluluğun imanı; bu toprakların yalnız Türk diyarı olduğunu ve ebediyyen böyle kalacağını size bütün varlığı ile ifade eder ve siz bu inamışı bura sakinlerinden uzun işgal yıllarının dahi değiştiremediğini maddî delillerile görerek iftihar edersiniz.

Yurdumuzun doğu cihetinde incisi olan Kar'sın köylerine gittim, Köylülerile temas ertim. Bütün bu mert Türk çocukları Türklüğün ezeli ve temiz hasleti olan misafirperverlik, büyüğe itaat, küçüğe şefkat hisleriyle mâna ve kıymet ifade ediyorlar.

Eğlencelerinde, oyunlarında Türk hars ve kültürünün ruhu canlanıyor. Bütün bu maddî deliller karşısında bu yurt parçasının Türklüğünden şüphe edenlerin vay haline.

YEMEN TURKUSU

Yemen çöllerinde bir yağız atlı,
Bıyığı burmalı bakışı tatlı..
Kendisi yiğittir atı kanatlı..
Kumların üstünde uçup gidiyor,
Analar hasretten göçüp gidiyor..
Yemen çölleri sonsuz bir umman,
Gözlerim görmiyor yolları duman,
Ondört yaz kış oldu gelmesi aman..
Kar oldu eridi su oldu aktı,
Mehmedim hasretin içimi yaktı..
Yemen çöllerinde yanık yıldızlar,
Çöllere bakıyor duvaklı kızlar,
Yemen hasretiyle yürekler sızlar..
Gönüller hasrete yol oldu aman,
Gelinler gülmeden dul oldu aman..

Çattım martinimi ova düzüne,
Yârenler uyku girmez gözüne,
Yurdumu hasreti düşmüş özüm..
Köyündeki Fatma kızı andıkca,
Yıllar geçer Yemen çölde kaldıkca..
Yemen çöllerinde yemenim kaldı,
Baktım etrafımı kartallar aldı,
Doktorlar yarama fitilmi saldı?..
Kartal derler Yemen canavarına,
Talihimi yazmış kalem alınma..
Yine akşam olmuş ıssız çöllerde,
İçim kan ağlıyor kum ilerinde,
Dolaşırım adım acep dillerinde..
Özlediğim şirin meşeli dağlar,
Pınar başlarında kaç gelin ağlar?..

Muzaffer GÖRKAN

Türk olmanın verdiği gurur ile iftihar eden ve bu vasıfla her türlü engelleri yıkmaya hazır olduklarını bütün mânası ile ifade eden bu topraklar içerisinde insan, tarihle milletle öğüümekte kendisini haklı buluyor ve geleceğede itimatla bakabiliyor.

Hudut boyları ecdadımızın vatan uğruna çarpışarak döktükleri kanlarla yuğrulmuş, bu yer sakinleri esatirleşen kahramanlığımızın menkıbelerini ağızdan ağıza naklederek yeni nesilleri, ecdatları gibi mert kahraman ve vatansever olarak yetiştiriyorlar.

Eyi gıda, temiz hava ve muntazâm mesai sebebiyle emsallerine bu mıntakalarda pek çok rastlanan 80-90 yaşlarında olup ihtiyar dahi demeye dilimin varamadığı Babayiğit'lerin yaşadıkları harplerdeki kahramanlık menkıbelerini yerlerle anlatırken ne yüksek hislerle meşbu bulunduklarını insan gözlerinden okuyor ve yine bu gözler ve bu ruh dünyaya bu ülkenin ebediyyen Türkün malı olarak kalacağını güvenle ilân ediyor. İşte bu iman ile kalpleri dolu olan hudud boylarından hemşerilerime, selâmlar...

GAZİLERDEN RÖPORTAJLAR..

I

Büyük Zafer ortakları nasıl harbetmişler
nasıl yaralanmışlardı?

Harp yaralı, Emekli Subay Ömer Lutfiyle konuştuk..

Ahmet Sabit Nalbantoğlu

Halkımız tarafından vatan müdafaasında yaralanmış ve yararlık göstermiş gaziler için bir şeref albümü ve ayrıca birerşiv kurmağa karar vermiş bu hususta bir anket hazırlayarak eski muhariplere yollamıştık. Anketimizde, hangi harplerde yaralandıklarını ve bunlara ait resmî vesikaların suretlerini istemiştik. İlk evvel anketimize Afyon'un Arapmescit mahallesinden Hacı Ahmetoğlu Emekli Subay Bay Ömer Altınay cevap gönderdi. Bu defa da anketimize cevap yaralı muharriplerimizle, (savaşanlarla konuşma) konusu altında bir mülakat serisi yapmağı istedik. İlk defa Ömer Lutfi'le konuşuyoruz. İşte onunla karşı karşıya. Emekli ve ma'lul Gazi diyor'ki:

"Birinci İnönü muharrebesinde bölük komutanı idim. Yoksulluk içinde devam eden bu harpte, mermimiz tükendikten sonra kahraman erlerimizle süngü hücumuna kalktık. Malzemece üstün düşmana arslanlar gibi saldırdık. Düşman içlerine karıştık. Ve boğuştuk. Bu esnada yaralı, bitkin bir halde düşman eline düştüm. Zalimane hareket ve hakaretler içinde sedye ile düşman kumandanının huzuruna götürüldüm. Ölümle tehdit ettiler, bir ağaca bağladılar. Hayli işkencelerle benden ma'lûmat almak istediler, ağızımdan bir tek söz alamadılar. Bu sıkıntı içinde inlerken kahraman ordumuzun taarruzuyla bulunduğumuz yer tekrar istirdat olundu. Böylece, düşman başı derdinde iken, beni unuttular. Kurtuldum.

Eskişehir'de tedavi edildim. İyi olduktan sonra tekrar kıtama iltihak ettim. Düşmanın tekrar taarruza geçeceği haber alınıyordu. Düşman yaklaştı ve toplar grup ateşi açarak mevzilerimizi döğüyordu. Bir a-alık siperlerimize yaklaşıp üzerimize saldırmak isteyen sarhoş haldeki düşmanı süngülerimizle yere serdik. Bununlaberaber

bol malzemesi olan düşman, cenahlarımızdan ilerlemeğe muvaffak oluyordu. Biz ateş içinde kaldık. Akşamı bir yere çekildik. Ertesi akşam, alayımız düşmana taarruz emri aldı. Düşmanın cehennem ateşine bakmıyarak düşmana taarruza devam ediyorduk. Zayıt vererek ve verdirerek Sarısu'ya geldik. Köprüler kurduk, karşı tarafa geçtik. Metrestepe'nin yamaçlarını tutmağa muvaffak olduk. Düşman tepemizden mütemadiyen ateş yağdırmasına rağmen süngü hücumile Metrestepe'yi zaptettik. Yine yaralandım. Ankara hastanesinde tedavi edildim.

Sakarya harbinde iştirak ettim. 21 gün geceli gündüzlü devam eden bu harpde de, yaralandım. Halâ ak ve kara ciğerlerimde bu harplerin yadigârını taşımaktayım....

Bunları her şeyi yapıpda, bir şey yapmamış görünenlere, has bir eda ile anlatırken...

Ben; önümde duran bir tomar kağıt içinde, o zamanki 383 sayılı Tevhidi Efkâr'da çıkan (İstiklâl mücahedemizin genç gazilerinden resmini dercettiğimiz Mülâzımsani Ömer Lutfi) ve (Millî mücahedemizin mecruh gazileri Anadolu hastanelerinde büyük bir şefket ve ihtimamla tedavi ediliyorlar.) başlığı altında ki, resimli yazıları karıştırıyor ve 1644 sayılı Hakimiyeti Milliye gazetesinde (Büyük Millet Meclisi İstiklâl muharebatında malûl düşen 124 kardeşimize 25 bin lira mükâfatı nakdiye verdi) başlığı altındaki yazıların baş tarafında ihtiyat mülâzımsanisi Ömer Lutfi adını okuyordum. Daha birçok hatıralar. Müdafayı Milliye Vekâletinin bu yararlılardan dolayı verdiği malûl gazilik raporları.

Daha sonra Ö. Lutfi Eskişehir'de vazifeli iken bir tayyarecimizi, yanmakta olan tayyareden, kendisini tehlikeye atarak, kurtardığına ait Eskişehir Tayyare Komutanlığından aldığı teşekkürler ve Kocatepenin takriri ve nakdi mükâfat yazıları, İstiklâl madalyası beraati.

İnsan oğlu için en büyük servet hazinesi olan, bu şerefli vesikalara, hatıralara imrenerek, taktir ve tebriklerle elini sıkarak aziz gazimizin yanından ayrılırken, bu bol vesikaların bir suretini fotoğrafinin Halkevi arşevine armağan ettiğinden dolayı da teşekkür etmeyi unutmadım.

DEHŞETİ'DEN

PARÇALAR

-5-

Derleyen: Edip Âli BAKI

Behi dilber temennâyî visalinle cihan yandı,
Nedir böyle aceb şevki cemalinle cihan yandı.
Döner bu çerhi gerdûn aşkın ile ruzü şeb durmaz
Gören sabredemez cânâ hayalinle cihan yandı,
Derûnî âleme âteş düşürdün şevki hüsnünle
Sevindir rahmedüo abi zülâlinle cihan yandı.
Senin her kûşede vasfın eder âşıkların cânâ
Yeter gel rahme sen çün kilûkalınle cihan yandı.
Niçe ârâr'lerni kaddi büküldü derdi aşkından
Bihîştî husnün içre servü dâlinle cihan yandı.
Kırlar andelibler âhü zârî husnüne karşı
Dihânî hukkâî tûti mekalinle cihan yandı.
Bu dil İbrahimin Nemrûdi aşkın ateşe attı
İştî *Dehşetî* vasfını halinle cihan yandı.

S E M Â İ

Aceb ol dilberi ra'na ne dilberdir cihan yanmış
Edermiş dürlü isteğna ne dilberdir cihan yanmış
Dedim misli bulunmazmı dediler belki cennette
Dedim varise gulman ha ne dilberdir cihan yanmış
Dedim bu Yusufî sâni dediler işte kendisi
Dedim dil mestine âlâ ne dilberdir cihan yanmış.
Dedim ben böyle bir âfet dediler fitne'i devran
Dadim çün kan döker eyva ne dilberdir cihan yanmış.
Dedim *Dehşet* le yâr olsa dediler kim ne mümkündür
Dedim ben geçmezem illâ ne dilberdir cihan yanmış.

Dehşetî'nin şu iki mizahi manisini torunu Sabri Günsoy merhumdan almıştık:

Elâ ya eyyühel üzüm,	Elâ ya eyyühel mollâ
Börektedir iki gözüm.	Gözünü yum başın sallâ.
Ba'clavaya yoktur sözüm	Geçerse eline helvâ,
Atıştırha atıştırha!	Tıkıştırha tıkıştırha!

NEVŞEHİR'Lİ ÂŞIK YAHYA'DAN

PARÇALAR

Derliyen : Ha-NUR

G İ B İ .

P A R A .

Bu sırrın aslını dâim bilirse,
Bu âşıklık bizde herdem kalırsa,
Bir mecliste bir kaç dostun olursa,
Açılır gönlün peçeler gibi.
Kervanda menzilden konup göçülmez,
Nâmerdin elinden bâde içilmez,
Kötü adam yanında insan açılmaz,
Karanlıkda kalmış geceler gibi.
Dünyaya geldik bilmem ki nolduk,
Zevki sefasını biz neden bildik,
Geçen yıl köyde biz imam kaldık,
Eskiden cerci hocalar gibi.
Yakar ağzını peynir, iti (acımış) olursa,
Arabacının çekmez atı ölürse,
Avratı evde kötü olursa,
Eder seni yüz yaşında kocalar gibi.
Yine göründü gözüne yol âşık Yahya
Takın başına gül âşık Yahya,
Ahvali âlemi bil âşık Yahya,
Nam verdin etrafa yüceler gibi.

Dedim dilber halin nice,
Dedi bana ne sorarsın,
Dedim dilber ne darıldın,
Dedi sâfi zararsın sen,
Dedim dilber ne bu edâ,
Dedi bana behey zâde,
Dedim bana dilber, bâde,
Dedi câmi kırarsın sen.
Dedim dilber ne bu tasa,
Dedi koydun beni yasa,
Ak gerdandan ver bir puse,
Dedi vermem azarsın sen.
Yirmi yılda olur kâni,
Oldu mu bu işin yâni,
Dedim dilber para gani,
Dedi bana yararsın sen.
Dedim Yahya ki, ben şaştım,
Güzellerdan galan (gayri) geçtim,
Bu diyardan bugün kaçtım,
Birgün olur azarsın sen.

Z E M A N

Öyle bir zemana uğradık şimdi,
Her biri bir güna hâlin içinde,
Kimisi bahçede safâyı sürer,
Kimisi koyun güder çölün içinde.

Kimi dünyanın zevkine bilemez,
Kimi fukaralıktan bir şey göremez,
Kimi ekmek parasını bulamaz,
Kimi boyuna kadar malın içinde.

Kimisi âlemin sözüne kanmış,
Kimisi merhamet çok olur sanmış,
Kimi rençberlik eder sıcaktan yanmış,
Kimi has bahçede gülün içinde.

Ne çare böyle imiş bizimde kader,
Dünyanın ahvali hep böyle gider,
Kimi köylerde çerçilik eder,
Kimisi yağ ile balın içinde.

Afyon'da Eski Zamanlarda YAŞAYIŞ

— 38 —

EDİP ÂLİ BAKI.

200 Yıl önceki değerli bir Valimiz; Yahya Paşa

“Şerîye Sicillerinin tetkiki sırasında, 200 Yıl önce âdalet ve güzel idare-sile dikkat nazarımızı çeken ve emsaline az raslanan büyük bir idare adamı, Kütahya'da, Anadolu Valisi Yahya Paşayı okurlarımıza tanıtmak, halka ve memlekete yaptığı hizmetleri iki asır sonra minnet ve şükranla armak istedik. Merhumun hal tercümesi hakkında hazırladığımız makaleyi yaymadan evvel, aşağıya büyüklüğünü tanıtan bir kaç vesikayı yazıyoruz:,”

—Yahya Paşanın âdil ve iyi olduğu için Anadolu Valiliğinde ibkası hakkında—

“Ba hatmi Hazireti Yahya Paşa,”

«Halâ Karahisarı Sahib Sancağı Mutasarrıfı izzetlu rifatlu Ömer Paşa haziretleri dame ikbalühu ve şeray'îşâr livai mezkûrde vaki kazaların kadıları efendiler zide fazluhum ve mefahirülemasıl vel Ekran kethndâ yerleri ve Yeniçeri serdarları ve Ayani vilâyet ve işerleri zide kadruhum inha olunurki işbu bin yüz altmış senesi mahi Şevvalulmukerreminin onuncu*gün âvatifi âliyyei cihandari ve avarifi seniyyei hazireti şehriyariden bahattı hümayûn şevketmakrun eyaleti Anadolu uhdemize mukarrer kılınup şerefbahışı sudur olan emri şerif âlşan varid ve vasıl olduğu ilân ve işaeti ve vedayii halikulberâya olan reâya fikarasının mezâlim ve tegaddiyatten himayet ve sıyanet ve zuhur eden erbabi şekavetin ıysali keydi mazarrati indifaiyle fıkaraı raiyyet ve sükkâni memleketin emnü istirahatleri hususına ihtimam

ve dikkat eylemeleriniz babında divanı Anadoludan işbu buyruldu tahrir ve isdar kılınıp irsal kılınmıştır. İnşââllâhü tealâ vusulunda gerektirki vechi meşruh üzre eyaleti merhum uhdemize ibka ve mukarrer kılındığı ilân ve işaini ve vedayiihalikulberaya olan reaya ve fıkarasını her halde himayet ve sıyanet olunup mucibi buyurdu ile amel ve hareket eyleyesiz. 26 L. 1165»

— Yahya Paşa halkı muhafaza ve himaye ettiği gibi devlet hakimiyetinin ve memleket emniyet ve asayişinin bozulmasına da hiç razı değildir. İşte mühim dir vesika: —

“Kıdvetünnevaibütteşriin Karahisrî Sahib naibi efendi zide ilmuhi inha olunur ki

“Memaliki mahrisei islâmiyede vaki eyalât ve elviyelerde vali ve hukkâm vesair zabitanı sedakat ittisam memalik islâmiyede vedayii halikulberaya olan reaya fıkârasının emni ve istirahat ve her veçhi hakkaniyet umûrri ibadullâhi ru'yet ve temşiyet için olduğu muhtacı beyan olmayub Karahisrî Sahib sancagı mutasarrıfı izzetli esseyit Hüseyin Paşanın ol tarafa duhulundanberi livai mezbur mutasarrıflarına bir mu'tadı kadim ait ve raci'olandan ziyade nesne talebine tesatti ve hilâfi şeri şerif ve mugayiri kanunî emri münif bir ferde zulm ve tegaddisi yahut celbi menfaate vesile olmak dâyesile ve hetki ırz misullü hareketi zuhûr eylemiş değilken bu esnade mürasele olmadıkca vali buyuruldusına âmel ve iytibar olunmasun deytü âlenî mu nadiler nidâ ve çarşı ve pazarı kapadulub cem'an paşayı muşarünileyhın sarayına hücûm ve zencirini basub habsinde bulunan mücrimleri ihraç eyledikleri mesmûumuz olub bundan akdem rahmelfâkr bazı husus zımmında irsal olunan buyuruldıma Anadolu valisi bize karşı red cevab verildiği ve paşayı mumailleyn vakit ve zamanı hü lûl eden taksiti tahsil olmak için gönderilen buyurudımı kat'an âmel olunmadığı cümleten töhmet ve kabahat ve bundan ma'ada vali ve hakime itaat etmemek ma'nasına olduğu ol tarafta âyanlık iddiasında olanlar fehmi idrake kadirler iken balâda tahrir olunan munadi nidâ ettirmeğe bais ve badi olanlara ruhsat verdikleri zahir ve numayân olub paşayı mumailleyh tarafından rencide ve hilâfi şeri zarar keşide olmuş bir ferd tarafımıza arzıhal yahud ma'rifeti şeriyyeden tahrirat varit olub tarafımızdan musaade ve ademi musaadeye kimsenin ma'lûm ve meczumi değilken bilâdi islâmiyede ba emri âli memnu olan cümhur ile nizami memleketin ihtilâlâline ve ol makule munadi nidâ ettirerek erazil ve eşhası tahrik edüb bu güne fesad ve şekavete cesaret edenler her kim ise bilâ himaye ism ve resmleriyle iylâm vs bir saat evvel tarafımıza irsale dikkat ve ihtimam eylemeniz babında işbu buyuruldu tahrir ve ısdar olunub kethuda-

YAHYA CELEBİ'DEN

PARÇALAR

III

GAZEL

Derliyen: S. GÖNÇER

Gam şekme gönül derdine derman gelecektir.

Ref'et kederi âfeti devran gelecektir.

Biçare gönül düştü Zeliha gibi derde
Sabreyle hemen Yusuf'u Kenan gelecektir.

İş ölmedi âlemde dilâ başa dokunmaz,
Ardından anın lutfile ihsan gelecektir.

Bağlandı gönül zülfüne ol mâhlikanın
Mestane reviş serveri hubân gelecektir.

Çün dedi “Minel-kalbi ilel-kalbi sebil,”
Kat'etme ümid hanene pinhan gelecektir.

Gitti deye gam çekme, bulur yarını âşık
YAHYA yine ol hublara sultan gelecektir.

mız kâtibi . . . Süleyman . . . zide ma'rifetühu irsal olunmuştur. İnşaallâhu tealâ vusulunda veçhi meşruh üzere muhariki fitne ve fesad olanlar her kim ise bilâ himaye ism ve resimleri tavzih ve tasrih olınarak iylâm edüb bu babda dahi himaye ve sıyanet daiyesiyle mezburları ketm ve ihfa yahud Anadolu valisi bize karışmaz iddiasında olurlar ise vechi ahir ile tedarik görüleceği her birlerine ifade ve mucib buyruldu ile âmel ve hareket eylesiz.

15 Cemaziyelevvel 1164»

— Bir köydeki kötü bir olay dahi gözünden kaçmıyor. —

«Karahisar Sancağı mutasarrıfı izzetli rifatlı Ömer Paşa hazretieri» “ve şeriat şiar Karahisar kadısı efendi zide fazlulu kazai mezbur kuralarından Bozhüyük karyesi sakinlerinden Hacı Süleymanoğlu Halil ve Yusuf nam kimseler irziyl mukayyet olmayub ümmeti Muhammedin ehl ve âyaline italei desti ta'arruz eylediğini binaen bu def'a nam bikri balığı tesarruf ve bikrini izale ve gadr etmekle imdi mumaşır ma'rifetiyle merkurum ahz ve âlâ eyyihal ihzar olunmak babında divanı Anadoludan işbu buyuruldu tahrir ve ısdarkılunab irsal olunmuştur. Vusulunda vechi meşruh üzere amel ve hareket olunmak. 1165»

Şehir Notları :

HALKEVİ Resim kursu Haziran, Temmuz, Ağustos aylarında, ortaokul mezunu ve resim yapmağa müstait gençleri Güzel Sanatlar Akademisine hazırlamak kabiliyetli olanları mezkûr okula girmeye teşvik için bir resim kursu açmış ve üç ay büyük bir alâka ve gayret gösteren gençler, modelleri tamamen mahallinden almak şartıyla 105 adet, karakalem, yağlıboya, muhtelif cine tablolar meydana getirmişler. Halk-evi öğrencilere kolaylık olmak üzere sade ve basit bir şekilde sehba, palet ve diğer levazım ve malzemelerini tedarik etmiş. Ve meydana getirdikleri eserleri Büyük Zafer bayramı şerefine bir sergi halinde halkımıza açmıştır.

Bu sergi şehrimizde, iyi bir ilgi ve taktir uyandırmış, 10 gün yüzlerce ziyaretçi tarafından gezilmiş.

Bu kursa devam eden gençlerden üçü, Güzel Sanatlar Akademisine kayıt ve kabul edilmiş ve bu suretle açılan resim kursu meçhul kabiliyetleri ortaya çıkarmaya yaratmıştır. Kursta, Fatma Süzme, Nadide Güral, Kemal Bilensoy, Orhan İsca, ve Aytekin'in eserleri daha ziyade beğenilmiştir.

BÜYÜK ZAFER BAYRAMI : Heryıl, büyük bir neşe ve heyecan içinde kutlanan 30 Ağustos zaferi buyıl da hızı gittikçe artan bir hararetle kutlanmıştır. Yurdun dört bucağından gelen mümessil-

ler, askerlar, şehirli köylü binlerce kişinin iştirak ettiği Dumlupınar Maçul Asker ziyareti pek parlak törenle yapılmasına vesile olmuştur. Törenden Subay Cihat Uskan ordu adına ve Ankara, İstanbul Ünieersitesi adına iki genç öğrenci ateşli hitabelerde bulundular. Komutan General Remzi Berkman o günki hareketi pek veciy ve manalı bir şekildr tasvir eden bir hitabede bulundular. Muhtelif birliklere mensup kahrman askerlerimizin ve köylülerimizin iştirak ettikleri resmi geçitten sonra Askerî Mıntaka ve Afyon, Kütahya vilâyetleri namına oraya gelen halkın iaşeleri temin edilmiş Sirkisaray istasyonu bekleme yerinde, Afyon Halkevi tarafından hazırlanan eğlenti programı tatbik edilmiş saz, türkü ve muhtelif millî oyunlar ve kılınç kalkan oyunları gösterilmiştir.

LOZAN ANTLAŞMASI GÜNÜ: Her sene olduğu gibi buyıl da 23 Temmuz 946 da Lozan antlaşması münasebetiyle Halkevinde kutlama programı yapılmış ve Lise Tarih öğretmeni Haydar Özdemir tarafından bir de güzel konferan verilmiştir.

Büyük bir Abidemizin tamiri: dört beş yıldanberi büyük bir itina ile Umum Vakıflar Müdürlüğünce tamir edilmekte olan Büyük Türk Kahramanı Gedik Ahmet Paşa camii yeniden ihya edilmiştir. Eski Valimiz Umum Evkaf Müdürü B. Fahri Kiper'i şükranla anarız. Bu hususta ayrıca bir makale yazacağız.

Bugün çıkmakta olan Halkevleri dergilerinin listesi

ÜLKÜ: ANKARA.

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi
Abant	Bolu
Aksu	Gireson
Başpınar	Gaziantep
Çorumlu	Çorum
Doğuş	Kars
Erciyaş	Kayseri
Fikirler	İzmir
Gediz	Manisa
Görüşler	Adana
Halkevi	Eskişehir
İstanbul	İstanbul
İnanç	Denizli
İnan	Trabzon
Kadıköy	İstanbul
Karacadağ	Diyarbakır
Kara elmas	Zonguldak
Kaynak	Balıkesir
Kılıçözü	Kırşehir
Konya	Konya
On dokuz Mayıs	Samsun
Taşpınar	Afyon
Türk Akdeniz	Antalya
Ön	İsparta
Uludağ	Bursa
Yayla	Erzurum

İmtiyaz Sahibi: A. Sami Onur. Neşriyat Mü. Yahya Akın

Yazı İşleri Müdürü : Edip Ali Bakı.

Yeri : Afyon Halkevi.

Basıldığı Yer : Afyon Doğan Basımevi